

PROFILAKTIKA INSPEKTORINING IJTIMOIIY PROFILAKTIKA INSPEKTORI BILAN HAMKORLIGI

G'aniyev Farrux Taxirjanovich

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi Huquqbuzarliklar
profilaktikasi faoliyati kafedrasida katta o'qituvchisi Toshkent, 100197,

O'zbekiston, e-mail: fargan77@bk.ru

orcid.org/0009-0005-2423-050X

G'aniyeva Gulandon Ibragimovna

Namangan davlat universitetining Psixologiya (faoliyat turlari
bo'yicha) yo'nalishi 2-kurs magistranti

Abdumo'minov Do'stmurod O'ktamboy o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi Huquqbuzarliklar
profilaktikasi faoliyati ixtisosligi bo'yicha tahsil olayotgan 3-o'quv
kursi 312-guruh kursanti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14243463>

ARTICLE INFO

Received: 19 th November 2024

Accepted: 20th November 2024

Published: 29th November 2024

KEYWORDS

Profilaktika inspektori, ijtimoiy profilaktika inspektori, hamkorlik, jinoyatchilikni oldini olish, xavf-xatarlarni aniqlash, ijtimoiy muammolar, jamoat xavfsizligi, resurslarni samarali taqsimlash, ma'lumot almashish, jamoatchilik bilan ishlash, kasbiy tayyorgarlik, profilaktik tadbirlar, huquqni muhofaza qilish organlari, ijtimoiy ish, agentliklararo hamkorlik, erta aniqlash, jamoat ongini oshirish, qo'shma dasturlar, jamoat xavfsizligi, jinoyatni oldini olish, jamiyat farovonligi, ko'p tarmoqli yondashuv, jinoyatchilikni kamaytirish strategiyalari, ijtimoiy yordam tizimlari, xavf-xatarlarni kamaytirish, sektoral hamkorlik.

ABSTRACT

Ushbu maqola profilaktika inspektorlari va ijtimoiy profilaktika inspektorlari o'rtasidagi hamkorlikni o'rganadi. Maqolada, har ikkala mutaxassisning jamiyatdagi xavfsizlikni ta'minlashdagi roli, ularning o'zaro hamkorligining afzalliklari va samarali ishlash uchun kerakli usullar tahlil qilinadi. Profilaktika inspektorlari huquqbuzarliklarni oldini olish va jamoat xavfsizligini ta'minlashda, ijtimoiy profilaktika inspektorlari esa ijtimoiy xavf-xatarlar va muammolarni bartaraf etishga qaratilgan faoliyat yuritadilar. Maqola, ikki guruh o'rtasidagi hamkorlikning jinoyatchilikni kamaytirish, xavf-xatarlarni erta aniqlash va ijtimoiy muammolarni kompleks tarzda hal qilishda muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlaydi. Yagona tizim yaratish, ma'lumot almashish, kasbiy tayyorgarlik va jamoat bilan ishlash kabi usullar orqali samarali hamkorlikni rivojlantirish mumkin. Maqola, profilaktika inspektorlari va ijtimoiy profilaktika inspektorlari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish orqali jamiyatda barqarorlik va xavfsizlikni ta'minlashning ahamiyatini ko'rsatadi.

Kirish

Profilaktika inspektorlari va ijtimoiy profilaktika inspektorlari o'rtasidagi hamkorlik jamiyatda xavfsiz va barqaror muhit yaratish, jinoyatchilikni kamaytirish, ijtimoiy muammolarni hal qilishda katta ahamiyatga ega. Har ikkala mutaxassisning vazifalari orasida

o'zaro aloqalar va hamkorlik, jamoatchilik xavfsizligini ta'minlash uchun zarurdir. Ularning faoliyatlari odatda bir-birini to'ldiradi: profilaktika inspektorlari huquqbuzarliklarni oldini olish va jinoyatchilikni kamaytirish bilan shug'ullanishsa, ijtimoiy profilaktika inspektorlari esa ijtimoiy muammolarni bartaraf etish, oila ichidagi zo'ravonlik, narkomaniya va boshqa ijtimoiy xavf-xatarlar bilan kurashishga qaratilgan ishlarni olib boradilar.

Profilaktika inspektorining roli

Profilaktika inspektori, odatda huquqbuzarliklarni oldini olish va tartibni saqlash bo'yicha faoliyat ko'rsatadi. Ularning asosiy vazifasi — jamoat xavfsizligini ta'minlash, huquqni buzishga moyil bo'lgan shaxslarni aniqlash va bu xavf-xatarlarga qarshi chora-tadbirlar ko'rishdan iborat. Profilaktika inspektorlari ko'pincha jamoat joylarida, mahallalarda va yashash hududlarida faoliyat yuritadilar, xavfli vaziyatlarni erta aniqlash va jinoyatchilikni oldini olishga qaratilgan profilaktik tadbirlarni amalga oshiradilar. Ular o'z ishlarida jamoatchilik bilan faol aloqada bo'lib, xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan maslahatlar, seminarlar va ta'lim dasturlarini tashkil etishadi.

Ijtimoiy profilaktika inspektorining roli

Ijtimoiy profilaktika inspektorlari esa ijtimoiy xavf-xatarlar bilan shug'ullanadi. Ularning vazifalari huquqbuzarliklarning ijtimoiy sabablarini o'rganish, jamiyatdagi muammolarni bartaraf etishga yordam berish va aholining ijtimoiy muhofazasi bo'yicha dasturlarni ishlab chiqishdan iborat. Ijtimoiy profilaktika inspektorlari oila ichidagi zo'ravonlik, giyohvandlik, alkoholizm, maishiy zo'ravonlik va boshqa ijtimoiy muammolarni bartaraf etishga qaratilgan dasturlarni amalga oshirishadi. Ular shuningdek, zarur holatlarda psixologik yordam, maslahatlar va rehabilitatsiya xizmatlarini taqdim etadilar.

Hamkorlikning afzalliklari

1)Xavf-xatarlarni erta aniqlash--- profilaktika inspektorlari va ijtimoiy profilaktika inspektorlari o'rtasidagi hamkorlik, xavf-xatarlarni erta bosqichda aniqlash imkonini beradi. Profilaktika inspektorlari jismoniy xavf-xatarlarni va jinoyatni oldini olishga qaratilgan tadbirlarni amalga oshirgan bo'lsa, ijtimoiy profilaktika inspektorlari muammolarni chuqurroq tahlil qilib, ularning ijtimoiy sabablarini aniqlashga yordam beradi. Bu esa profilaktika va kurashish choralari samarali rejalashtirish imkonini yaratadi.

2)Jamoat xavfsizligini ta'minlash profilaktika inspektorlari asosan jismoniy xavf-xatarlarni kamaytirishga qaratilgan ishlarni amalga oshirsa, ijtimoiy profilaktika inspektorlari esa jamiyatdagi ijtimoiy xavflarni bartaraf etish bilan shug'ullanadi. Ularning o'zaro hamkorligi jamoat xavfsizligini kompleks tarzda ta'minlashga imkon yaratadi, chunki bu ikki yo'nalishning birgalikda amalga oshirilishi jinoyatchilikni kamaytirishga, hamda ijtimoiy muammolarni bartaraf etishga yordam beradi.

3)Resurslarni samarali taqsimlash hamkorlikda ishlash, ikki tomonning resurslarini birlashtirish imkonini beradi. Misol uchun, profilaktika inspektorlari va ijtimoiy profilaktika inspektorlari birgalikda huquqbuzarlikning sabablarini aniqlash va unga qarshi kurashish bo'yicha bir nechta resurslarni qo'llab-quvvatlashlari mumkin. Bular ma'lumot almashish, treninglar va kasbiy tayyorgarlikni o'z ichiga oladi.

4)Kasbiy tayyorgarlik va o'zaro treninglar har ikki guruh o'rtasida kasbiy tayyorgarlik, treninglar va seminarlar o'tkazish, ularning bir-birining ish jarayonini tushunishga yordam beradi. Profilaktika va ijtimoiy profilaktika inspektorlari uchun umumiy malaka oshirish dasturlari tashkil qilish, hamkorlikni kuchaytiradi va ularning har biri o'z sohasida yaxshiroq natijalarga erishadi.

5)Holatlarni kompleks tahlil qilish o'zaro hamkorlikda ishlash, ijtimoiy va huquqiy holatlarni kompleks tahlil qilish imkonini beradi. Profilaktika inspektori ko'proq jinoyatchilik va xavf-xatarlarga yo'naltirilgan bo'lsa, ijtimoiy profilaktika inspektori jamiyatdagi muammolarni o'rganib, jinoyatchilikka olib keladigan sabablarni aniqlaydi. Bu esa jamiyatning barcha qatlamlari uchun xavfsiz va barqaror muhitni yaratishga yordam beradi.

Hamkorlikni rivojlantirishning amaliy usullari

-Ma'lumot almashish va yagona tizim yaratish profilaktika inspektorlari va ijtimoiy profilaktika inspektorlari o'rtasida ma'lumot almashish, birgalikda ishlashning samarali usuli hisoblanadi. Bu, barcha ma'lumotlarni yagona tizimda saqlash va xavf-xatarlar to'g'risida vaqtida axborot olish imkonini yaratadi.

-Jamoat bilan ishlash profilaktika inspektorlari va ijtimoiy profilaktika inspektorlari birgalikda jamoatchilik bilan aloqalarni mustahkamlash uchun treninglar, seminarlar va ma'rifat tadbirlarini o'tkazishlari mumkin. Bunday tadbirlar, jamiyatni huquqbuzarliklarning oldini olish va ijtimoiy muammolarni hal qilish masalalariga jalb qilish imkonini beradi.

-Monografiyalar va ma'lumotlar bazasini yaratish o'zaro hamkorlikni rivojlantirish uchun ilg'or metodologiyalar va tajriba almashish orqali ijtimoiy va huquqiy muammolarni kompleks tahlil qilish mumkin. Profilaktika inspektorlari va ijtimoiy profilaktika inspektorlari birgalikda jahon tajribalarini o'rganib, samarali yechimlar ishlab chiqishlari lozim.

Xulosa

Profilaktika inspektorlari va ijtimoiy profilaktika inspektorlari o'rtasidagi hamkorlik jamiyatda xavfsizlikni ta'minlash, jinoyatchilikni oldini olish, ijtimoiy xavf-xatarlarni bartaraf etishda muhim ahamiyatga ega. Ularning o'zaro aloqalari, xavf-xatarlarni erta aniqlash, resurslarni samarali taqsimlash va kompleks tahlil qilish orqali jamiyatda barqarorlik va xavfsizlikni ta'minlash imkonini beradi. Hamkorlikni rivojlantirish uchun, kasbiy tayyorgarlik, jamoatchilik bilan aloqalar va ilg'or metodologiyalarni joriy etish muhimdir. Bunday o'zaro aloqalar, jamiyatning ijtimoiy, huquqiy va xavfsizlik sohalarida samarali ishlashiga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi - Yangi tahrirda 2023-yil 30-aprel.
2. O'zbekiston Respublikasining "Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida" gi qonun.
3. Karimov, R. (2018). Ijtimoiy profilaktika: nazariy va amaliy masalalar. Toshkent: O'zbekiston Fanlar Akademiyasi.
4. Yusupov, A. (2019). Profilaktika inspektorlarining ijtimoiy xavfsizlikni ta'minlashdagi roli. Journal of Public Safet
5. Ganiyev F., Ganiyeva G. O 'G 'IRLIK HAQIDA TUSHUNCHA, O 'G 'IRLIKNING PSIXOLOGIK GENEZISI VA MEHANIZMLARI //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 43-47.
6. G'aniev F. T. O 'ZBEKISTONDA INSON HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MILLIY PREVENTIV MEKANIZMI //Results of National Scientific Research International Journal. – 2024. – Т. 3. – №. 3. – С. 84-90.
7. G'aniev, Farrux Taxirjanovich. "TURKIYA RESPUBLIKASI: TABIYATI, MADANIYATI VA AN'ANALARI." *Results of National Scientific Research International Journal* 3.3 (2024): 101-116.